

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 14.03.2022

§ 31

Valtuustokysymys: Lahden kaupungin hallintosääntö, tarkastuslautakunnan valtuuston ulkopuolisten jäsenten kutsuminen valtuustoseminaariin 10.9.2021

8772/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Vastauksen kohtien 1 ja 2 osalta kaupunginsihteerä Janne Mäki, p. 044 716 1416, kohdan 3 osalta kaupunginlakimies Pekka Virkkunen, p. 044 416 3072

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 07.03.2022

§ 92

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen.”

Perusteluosa

Valtuutettu Juha Tapiola 27.12.2021:

”Lahden kaupungin hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevan I luvun 10 §:n perusteella esitän kaupunginhallitukselle seuraavan kysymyksen:

1. Onko hallintosääntö tarkoitettu kaikkia kunnan toimielimiä, luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita sitovaksi ja mitkä ovat seuraukset, jos toimitaan hallintosäännön vastaisesti?

Edellä selostetun kysymyksen esitin 13.9.2021 valtuuston kokouksessa kaupunginlakimies Pekka Virkkuselle, mutta hän ei jostain syystä katsonut tarpeelliseksi vastata valtuutetun hänelle esitettyyn kysymykseen.

Kaupunginlakimiehelle esittämä kysymykseni liittyi hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevan I luvun 2 §:ään, jonka mukaan valtuustoryhmän muodostamisesta on annettava valtuustolle kirjallinen ilmoitus, joka on kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitettava. Valtuuston kokouksissa 16.8.2021 ja 13.9.2021 valtuusto sai tiedoksi ilmoitukset valtuustoryhmien perustamisista. Vain perussuomalaisten ilmoituksessa oli kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen allekirjoitus. Miksi muiden valtuustoryhmien osalta ei ole edellytetty hallintosäännön edellyttämää kaikkien ryhmään liittyvien allekirjoitusta ilmoituksiin?

2. Miksi tarkastuslautakunnan valtuuston ulkopuoliset jäsenet eivät saaneet kutsua 10.9.2021 pidettyyn valtuustoseminaariin? Miksi näin on menetelty, kuka tästä on tehnyt päätöksen sekä millä mandaatilla ja mihin säännöksiin päätös perustuu?

Edellä selostetun kysymyksen esitin 13.9.2021 valtuuston kokouksessa kaupunginjohtaja Pekka Timoselta ja valtuuston puheenjohtaja Juha Rostedtilta, mutta he eivät jostain syystä katsoneet tarpeelliseksi vastata valtuutetun heille esitettyyn kysymykseen.

Hallintosäännön ulkoista tarkastusta koskevan 2 §:n mukaan tarkastuslautakunta osallistuu valtuustoseminaareihin ja muihin vastaaviin valtuuston työkokouksiin. Kyseisen säännöksen perusteella tarkastuslautakunnan jäsenillä ei ole velvollisuutta osallistua valtuustoseminaareihin ja he itse päättävät mielenkiinnon ja tarpeen mukaan osallistumisesta.

3. Voiko ja missä tapauksessa hallintosäännön vastaisessa toiminnassa olla kyse rikoslain tarkoittamasta virkavelvollisuuden rikkomisesta, kun kyse on tietoisesta hallintosäännön rikkomisesta?”

Vastaus valtuustokysymykseen:

1. Koronapandemian aikana valtuustoryhmien ilmoitusten osalta on toimittu joustavasti huomioiden että ryhmät eivät ole välttämättä pystyneet kokoontumaan fyysisesti. Ryhmien ilmoitukset järjestäytymisestä (pöytäkirjat) ovat tulleet joko ryhmän puheenjohtajan tai sihteerin lähettämänä. Toiminta on perustunut luottamukseen että annetut tiedot ovat oikeellisia eikä ketään ole vastentahtoisesti liitetty valtuustoryhmään.

2. Vakiintuneen käytännön mukaan kaupunginvaltuustolle on järjestetty vuosittain kaksi kaksipäiväistä valtuustoseminaaria keväisin ja syksyisin. Seminaareissa on käsitelty ajankohdasta riippuen kaupungin talousarvion valmistelua, strategian toimeenpanoa ja muita ajankohtaisia aiheita (mm. talouden tasapainotusohjelma, johtamisjärjestelmä, yleiskaava, elinvoima).

Tilaisuuksissa käsiteltävät aihekokonaisuudet liittyvät aina olennaisesti kaupungin toimintaympäristöön ja valtuustoseminaarin sisältö on nimensä mukaisesti suunnattu *valtuutetuille* tukemaan heidän työtään ja tuottamaan tietoa päätöksentekoa varten. Seminaareihin osallistuminen ei ole pakollista mutta ne ovat olennainen osa lahtelaisen kaupunginvaltuutetun vuosikelloa ja tiedonsaantia. Tilaisuuksien sisällöt pyritään rakentamaan niin että valtuutetun ei tarvitse harkita osallistumistaan mielenkiinnon tai tarpeen mukaan.

Seminaareja on järjestetty joko Lahdessa tai muulla paikkakunnalla, viime aikaisina kohteina ennen koronapandemiaa mm. Jyväskylä, Helsinki ja Vantaa. Pandemian aikana seminaareja on järjestetty Teams-etäkokouksina. Valtuustokausien aikana on myös järjestetty muitakin seminaareiksi nimettyjä tilaisuuksia mikäli valtuutettuja on haluttu informoida jostakin ajankohtaisesta asiasta.

Seminaarien järjestämisen ajankohdasta, käsiteltävivistä aiheista tai kutsuttavista tahoista ei ole hallintosäännössä tarkastuslautakunta lukuun ottamatta kirjausta mutta niihin on kutsuttu vakiintuneen käytännön mukaisesti 59 varsinaista valtuutettua, 27 varavaltuutettua, nuorisovaltuuston edustaja, paikallisen median edustajat ja asioiden esittelyyn tarvittavat viranhaltijat. Hallintosäännön olevan kirjauksen mukaisesti tarkastuslautakunta on saanut kutsun edellä mainittuihin valtuustoseminaareihin. Lisäksi vakiintuneeksi käytännöksi on ilman erillistä päätöstä muodostunut että tilaisuuksiin on myös kutsuttu tarkastustoimiston henkilökunta (tarkastusjohtaja ja tarkastaja). Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus valtuuston kokouksissa joten on nähty tarkoituksenmukaiseksi että he voivat nimetä edustajansa valtuuston tilaisuuksiin Seminaareihin on osallistunut yleensä n. 80-100 henkilöä.

Hallintosäätöön on kirjattu että lautakunta ”osallistuu valtuustoseminaareihin ja muihin vastaaviin valtuuston työkokouksiin”. Kirjaus on vähintäänkin tulkinnanvarainen. Tarkastuslautakuntaa ei esimerkiksi ole kutsuttu valtuuston kokousta edeltävään ns. valtuustoinfoon, jossa käsitellään valtuuston esityslistan lisäksi kaupungin ajankohtaisia aiheita. Samoin on toimittu tiettyjen konserniyhtiöitä koskevien tilaisuuksien osalta joita valtuustolle on järjestetty. Edellä mainitut ovat ”työkokouksia” siinä mielessä että osallistujille maksetaan hallintosäännön mukainen kokouspalkkio.

Uuden valtuustokauden alussa käynnistettiin kuntalain mukainen kaupungin strategian tarkistaminen. Ensimmäinen strategiaa käsittelevä tilaisuus järjestettiin 10.9.2021. Tilaisuudessa käsiteltiin strategian valmistelua ohjaavia skenaarioita nykytila-analyysin ja Erätauko-keskustelujen avulla. Lisäksi skenaariotyöpajoissa esiteltiin ja arvioitiin Lahden skenaarioaiheita joiden pohjalta kaupunginvaltuusto lähtee kaupungin strategiaa valmistelemaan.

Tilaisuuteen lähetettiin kutsut varsinaisille valtuutetuille, 27 varavaltuutetulle, nuorisovaltuuston edustajalle, median edustajille ja tilaisuuden valmistelijoille. Valtuustotoimikunta välitti ennen kutsun lähettämistä suullisesti tiedon kaupunginsihteerille, että koska tilaisuus on valtuuston päätösvallassa olevaa strategiaa valmisteleva työpajatyypinen tilaisuus, tarkastuslautakuntaa ei kutsuta tilaisuuteen. Tämän tiedon pohjalta kaupunginsihteerin on pyytänyt henkilökuntaansa välittämään sähköisen kalenterikutsun yllä mainituille tahoille.

Valtuutettu Tapiolan 13.9.2021 esittämän kysymyksen jälkeen asiaa käsiteltiin kaupunginsihteerin aloitteesta valtuustoryhmien puheenjohtajatoimikunnan kokouksessa 10.11.2021. Toimikunnan

muistioon on kirjattu seuraavaa: "Toimikunta linjaa, ettei tarkastuslautakunta osallistu strategiaseminaareihin ja näihin liittyviin toimikuntiin tai valmisteluun. Valmistelu tekee pohjaehdotuksen hallintosäännön tarkastamisesta tältä osin ja viedään osaksi helmikuussa käynnistyvää parlamentaarista työskentelyä jossa tarkastellaan kaupungin toimintaa sote-uudistuksen jälkeen."

Toimikunnalla ei ole asiassa päätösvaltaa. Tarkastuslautakunta kutsuttiin 3.2.2022 pidettiin strategiaa valmistelevaan tilaisuuteen.

3. Hallintosäännön vastainen toiminta voi täyttää rikoslain 40:9 ja 40:10 §:ien mukaisen rangaistavaksi säädetyn virkavelvollisuuden rikkomisen tai tuottamuksellisen virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistön.

Rikoslain 40:9 § 1 mom. kuuluu seuraavasti: " Jos virkamies virkaansa toimittaessaan tahallaan muulla kuin edellä tässä luvussa tai 11 luvun 9 a §:ssä säädetyllä tavalla rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, hänet on tuomittava *virkavelvollisuuden rikkomisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi."

Huomattavaa on kuitenkin se, että "kokonaisuutena arvostellen vähäiset teot on suljettu sekä RL 40:9:n että 10:n tunnusmerkistön ulkopuolelle. Vuoden 1989 virkarikosuudistuksen perusteluissa katsottiin, että rangaistavuuden ulottaminen vähäisiin, lähinnä määrättyä menettelytapaa koskevien säännösten rikkomiseen, joilla ei ole viran asianmukaisen hoidon tai yksityisten etujen kannalta mainittavaa merkitystä, ei ole tarkoituksenmukaista. Katsottaessa teko vähäiseksi RL 40:9:n tai 10:n nojalla, kyse ei ole tuomitsematta jättämisestä, vaan siitä, että teko ei ole

lainkaan rikos” (Frände-Matikkala-Tapani-Tolvanen-Viljanen-Wahlberg: Keskeiset rikokset s. 629). Vähäisyysarvio kuten muukin rikoksen tunnusmerkistön ja tahallisuuden arviointi on kuitenkin viime kädessä tuomioistuimen tehtävä.

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:

”Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevast asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -